

Wasco!

VOETVOLK/HETPALEIS

Kliederen op jazz:
jonge action
painters in de
keuken van
Voetvolk

Marina Kaptijn

Gezien op 12 april 2024
hetpaleis, Antwerpen

‘WASCO!’, de eerste voorstelling met kinderen van Voetvolk in samenwerking met hetpaleis, ontstond vanuit een fascinatie van choreograaf Lisbeth Gruwez voor action painting. Componist en DJ Maarten Van Cauwenberghe voegde daar zijn fascinatie voor hard bop en postbop jazz uit hetzelfde roerige tijdsgewricht aan toe. De makers volgden zo hun verlangen om te zien wat er gebeurt als je kinderen binnen zekere grenzen vrij laat. Die combinatie van vrijheid èn begrenzing, een rode draad in hun werk, resoneert mooi met zowel jazz-improvisatie als action painting.

16 APRIL 2024

De voorstelling begint met leegte. We zien een enorm toneel met een kaal wit speelvlak, een vacuüm in afwachting van wat komen gaat, met één enkele witte TL-buis (scenografie van Stef Stessel) erboven. De drie enorme blokken rondom de dansvloer lijken gemaakt van geperst papier, het kunnen restanten van eerdere werksessies in het atelier zijn. Ver weg op het achtertoneel opent een deur en verschijnt de eerste danser. Gus (8 jaar) is gekleed in een stoere salopette, werkuniform en kinderkleding tegelijk. Met zijn *swag* (swingende tred) opent hij de ceremonie en maakt hij ons meteen duidelijk: ik ben een entertainer, wacht maar af! De poses die hij daarbij aanneemt, vallen op. Als hij met de armen hoog geheven staat als een *toreador*, doet dat denken aan het dansvocabulaire van Gruwez, bijvoorbeeld in de solo ‘It’s going to get worse and worse my friend’.

De volgende twee dansers in schilder-outfit komen op. Ze gaan samen aan de slag om een rechthoekig werkvlak op de gigantische vloer af te bakenen met felgekleurde tape. De jonge Yahto (6 jaar) stapt er vakkundig als een kleine professional overheen, de ene voet voor de andere, alsof hij op een evenwichtsbalk loopt. Zijn collega houdt de tape strak. Als ze klaar zijn met hun werk, accentueert het licht de tape, het werkgebied wordt zichtbaar. Met de rest van de dansers die binnendruppelen ontstaat op organische wijze een bedrijvig

tafereel waarin iedereen een taak heeft. Vóór op de scène zetten drie kinderen een schets op papier. Een transparant zeil, glad genoeg om over heen te glijden, komt over de witte dansvloer te liggen. Dan komt het moment dat een danser de allereerste wascolijnen zet. Zijn bewegingen vallen samen met de lijnen in de jazzmuziek. Korte, lange, trage en snelle solo's van de jonge performers worden onderstreept door de muziek. Zo wandelt Madeleine, de oudste van de cast, met een felblauwe hoofddoek, bijvoorbeeld uiterst langzaam over een diagonale lijn, terwijl ze haar armen vloeiend door laat bewegen. Het is, ook door haar présence, een adembenemend mooi moment in beeld en muziek.

Explosief, krachtig en zonder aarzeling maken de kinderen lijnen, punten, cirkels en krassen op de vloer en in de lucht, met de wascostiften als een verlengstuk van hun armen. Hun uitvergroete tekenbewegingen veranderen in dans. Zoals het kunstwerk in de action painting ontstaat door - plat gezegd - de energie van de beweging waarmee de verf op het canvas belandt, zo probeert Voetvolk hier de choreografie vanuit het tekenen te laten ontstaan.

De makers leerden de kinderen om hun teken- en kwastbewegingen uit te vergroten naar danstaal. Regelmatig lijkt die taal op het bewegingsvocabulaire van de choreograaf Gruwez zelf. Zoals het fragment waarin een meisje pirouettes doet en haar hoog geheven arm laat vallen, terwijl ze draait in herkenbare Gruwez-stijl.

Naast functionele action paint instrumenten zijn de stiften en kwasten ook een slim gekozen middel om de beweging van de kinderen te beïnvloeden. Van de hand groeit de beweging naar de arm, en zo weer door naar de romp tot het hele lijf danst. Het is een mooie manier om dans aan kinderen te introduceren en ze tijdens dansworkshops in beweging te krijgen, maar als dans-inhoud heeft het in deze voorstelling weinig gewicht. De bewegingen die de kinderen maken, zijn echter allesbehalve flauw. Wanneer ze met wascostiften in beide handen over hun buik over de vloer gesleurd worden om lange lijnen te trekken, bijvoorbeeld. Of één voor één een aanloop nemen om zich op de vloer te gooien en verder te glijden (als in Gruwez' eerste danssolo in olijfolie).

Na een countdown van 'One, two, three, four' explodeert het helemaal van een glijbaanrace tot een apotheose waarbij de kinderen hele blikken verf over zich heen kiepen.

Voordat de tweede helft van het stuk begint, wordt de eerste vloerlaag opgetild. De kinderen kruipen eronder en draaien het doek om. In de overgang naar het nieuwe hoofdstuk trekken de kinderen oversized schildersoverallen aan. Het zijn (vooral voor kinderen!) onhandige dingen om aan te trekken, wat in deze scène nog extra aangedikt wordt. Als iedereen klaar is, zien we een tiental marsmensjes in witte astronauten outfits. Het verfspektakel kan beginnen. Met gele verf tekent een meisje grote cirkels om zich heen, en smeert de verf op haar gezicht. Een tweede performer komt erbij en doet hetzelfde. Steeds meer beweging, steeds meer verf. Na een countdown van 'One, two, three, four' explodeert het helemaal van een glijbaanrace tot een apotheose waarbij de kinderen hele blikken verf over zich heen kiepen.

De kleinste en jongste danser van Voetvolk, Yahto, is onweerstaanbaar met zijn mooie krullen. Ergens halverwege de voorstelling zwiert hij als een helikopterwiek door de lucht, met zijn armen voor zich uitgestrekt. Madeleine houdt hem daarbij aan zijn enkels vast en zwaait hem in de rondte. In niets lijkt deze helikopter-scène op de film-scène uit 'La Grande Bellezza' waarin we een

jong meisje van een jaar of twaalf, onder dwang van haar ouders, huilend haar action-painting performance zien uitvoeren voor de ogen van een publiek van rijke mensen en kunstverkopers. In 'WASCO!' worden de kinderen niet gedwongen, maar terwijl ik me laaf aan alle schattigheid en vrolijkheid van deze voorstelling voor alle leeftijden, drong de herinnering aan deze scène zich toch aan me op.

Het is een ongepaste vergelijking, want natuurlijk is het verrukkelijk om te kijken naar kinderen die zich met huid en haar overgeven aan dans, jazzmuziek en vele liters verf. We zien ze rennen, glijden, vallen en vooral plezier maken. Als volwassene word ik makkelijk meegesleept in dit schouwspel. De jonge dansers die bijna net zo opgaan in de kleuren van de verf als in de muziek, die overgave, ook dit is een herkenbare 'trademark' van choreograaf Gruwez. Haar sturende en stuwende regie eindigt in een succesapplaus, met staande ovatie van het publiek en muziek die aanstekelijk door blijft spelen, alsof het applaus nog onderdeel van de voorstelling is.

'WASCO!' lijkt op een vrolijk open atelier of action painting event dat tegelijkertijd een kijkje biedt in de keuken van Voetvolk. Basisingredienten: ruimte versus grenzen, individuele talenten én samenwerking door de groep, jazzmuziek, wascostiften en verf. Plus het ontwapenende effect van de schattigheid van de kinderen, dat in deze voorstelling behoorlijk uitgemolken wordt.

Het eind komt onverwacht snel, en ik was niet voorbereid op de impact van het kunstwerk van de tien jonge action painters. Wanneer dat aan het eind van de zestig minuten druipend en nat van de verf omhoog getakeld wordt, ben ik overrompeld. Oog in oog met het reusachtig grote schilderij dat juicht van de kleur, zie ik niet alleen de handen, voeten en handtekeningen van de jonge meesters, maar ook de dans, de muziek, het gooi- en smijtwerk en de voorzichtige voetstappen. Net gebeurd, verser dan vers. En sneller voorbij dan je denkt.